

Kuratorium Oświaty w Lublinie

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE DOROSŁYCH

w zakresie kształcenia zawodowego

www.kuratorium.lublin.pl

Lublin, listopad 2007

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

Centrum Kształcenia
Ustawicznego

Szkoły dla dorosłych

- stacjonarne
- zaoczne

Zespoły szkół

**Szkoły dla
dorosłych**

- stacjonarne
- zaoczne

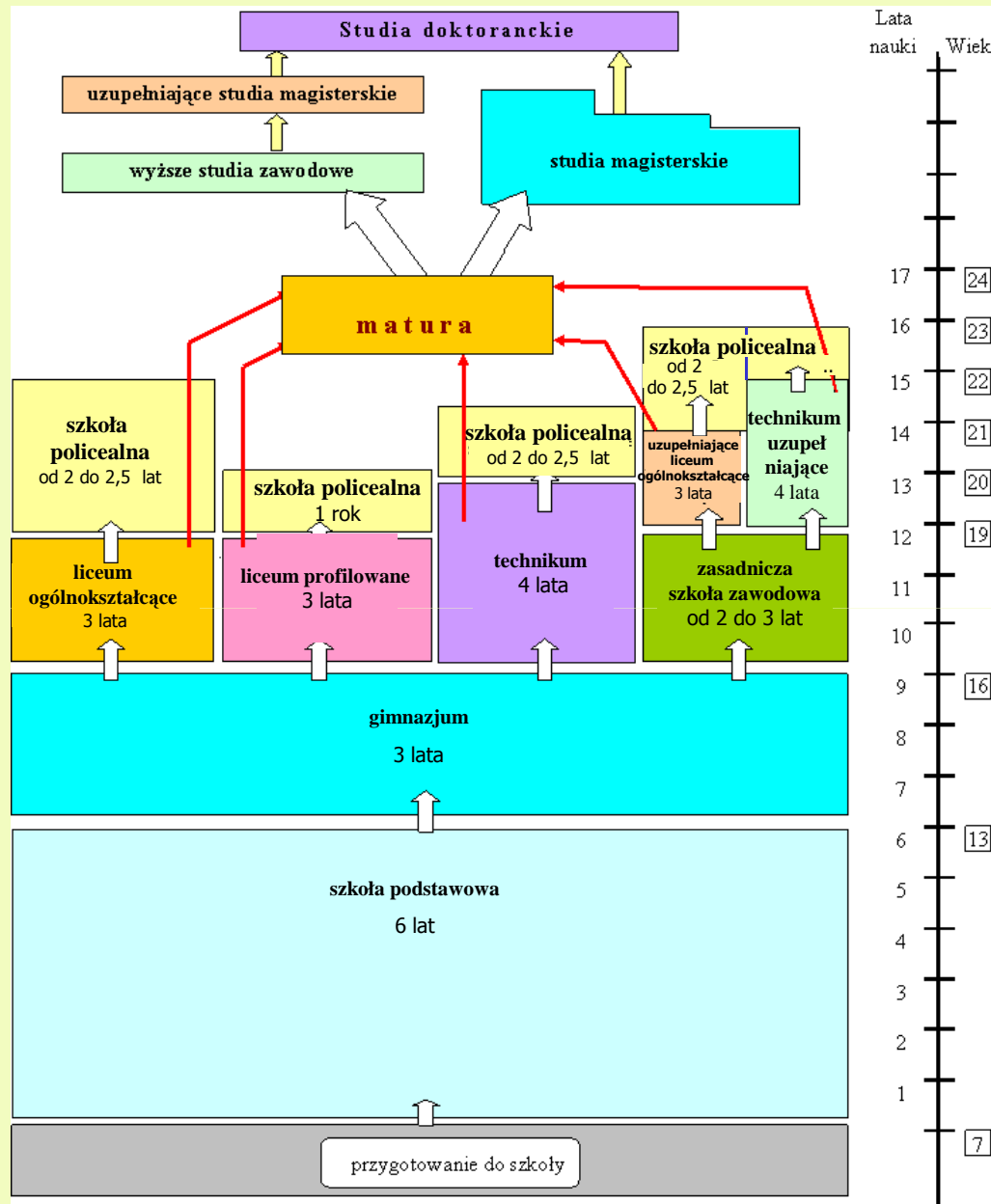
Inne typy
szkół

Formy
pozaszkolne

Państwowe
Komisje
Egzaminacyjne

Komisje
egzaminacyjne
izb
rzemieślniczych

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

SYSTEM SZKOLNY

Dla absolwentów gimnazjów i 8-letnich szkół podstawowych

Liceum ogólnokształcące

(3 letnie) dla dorosłych

- w formie stacjonarnej
- w formie zaocznej

Liceum profilowane

(3 letnie) dla dorosłych

- w formie stacjonarnej
- w formie zaocznej

technikum dla dorosłych

- w formie stacjonarnej
- w formie zaocznej

Zasadnicza szkoła zawodowa dla dorosłych

- w formie stacjonarnej
- w formie zaocznej

Absolwenci liceum

**i technikum mają
możliwość**

przystąpienia

do egzaminu

MATURALNEGO

Absolwenci mają możliwość
przystąpienia do EGZAMINU
POTWIERDZAJĄCEGO
KWALIFIKACJE
ZAWODOWE

Absolwenci mają możliwość
przystąpienia do EGZAMINU
POTWIERDZAJĄCEGO
KWALIFIKACJE
ZAWODOWE

Dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych

technikum uzupełniające (3 letnie)

dla dorosłych

- w formie stacjonarnej
- w formie zaocznej

Absolwenci mają
możliwość przystąpienia
do EGZAMINU
POTWIERDZAJĄCEGO
KWALIFIKACJE
ZAWODOWE
i uzyskania tytułu technika

**Absolwenci
technikum
i liceum**

mają możliwość
przystąpienia
do egzaminu
MATURALNEGO

uzupełniające liceum ogólnokształcące

(2 letnie)

dla dorosłych

- w formie stacjonarnej
- w formie zaocznej

Dla absolwentów szkół kończących się maturą

szkoła policealna (o 1* do 2,5 lat)

dla dorosłych

- **w formie stacjonarnej**
- **w formie zaocznej**

Absolwenci mają możliwość
przystąpienia do
**EGZAMINU
POTWIERDZAJĄCEGO
KWALIFIKACJE
ZAWODOWE**
i uzyskania tytułu technika

* po liceum profilowanym zgodnie z jego profilem

Regina Kruczkina

PRAKTYCZNA NAUKA ZAWODU

- zajęcia praktyczne
- praktyka zawodowa

Miejscem odbywania praktycznej nauki zawodu są:

- warsztaty szkolne
- pracownie szkolne
- szkolne gospodarstwa pomocnicze
- placówki kształcenia ustawicznego (Centra Kształcenia Ustawicznego)
- placówki kształcenia praktycznego (Centra Kształcenia Praktycznego)
- pracodawcy
- indywidualne gospodarstwa rolne

W przypadku „młodocianych” praktyczna nauka zawodu odbywa się w ramach przygotowania zawodowego. Jest organizowana przez pracodawcę, który zawarł z nimi umowę o pracę

Współpraca z pracodawcami

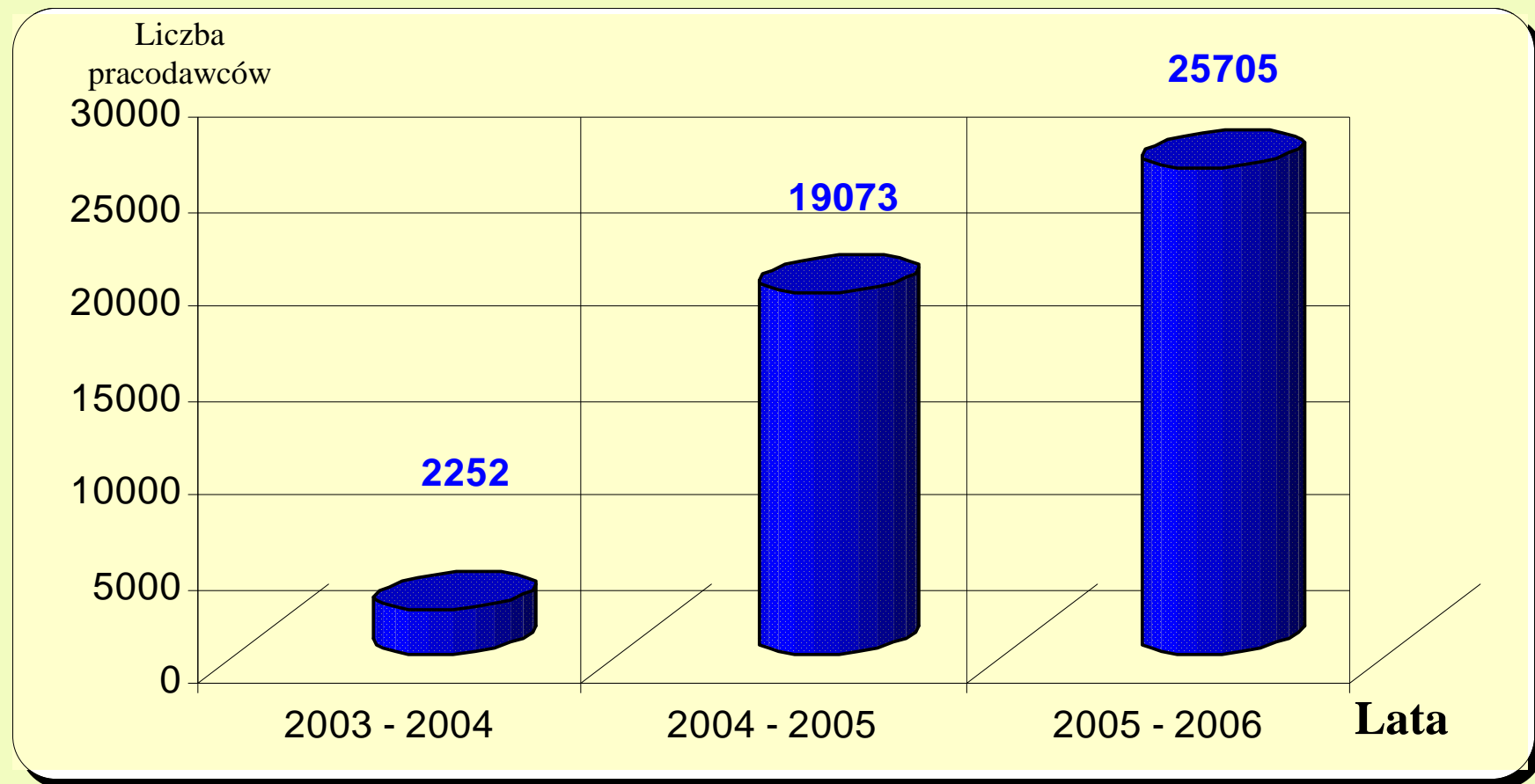
W latach 2002-2005 zawarto 11 porozumień pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej a organizacjami pracodawców, samorządami gospodarczymi, stowarzyszeniami branżowymi na rzecz poprawy kształcenia zawodowego, a w szczególności kształcenia praktycznego:

- Związek Rzemiosła Polskiego
- Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa
- Stowarzyszenie Techniczne Odlewników Polskich
- Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich
- Konfederacja Pracodawców Polskich
- Business Centere Club
- Stowarzyszenie Elektryków Polskich
- Krajowa Izba Gospodarcza
- Ogólnopolska Izba Gospodarcza Drogownictwa
- Izba Gospodarcza Gazownictwa
- Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług

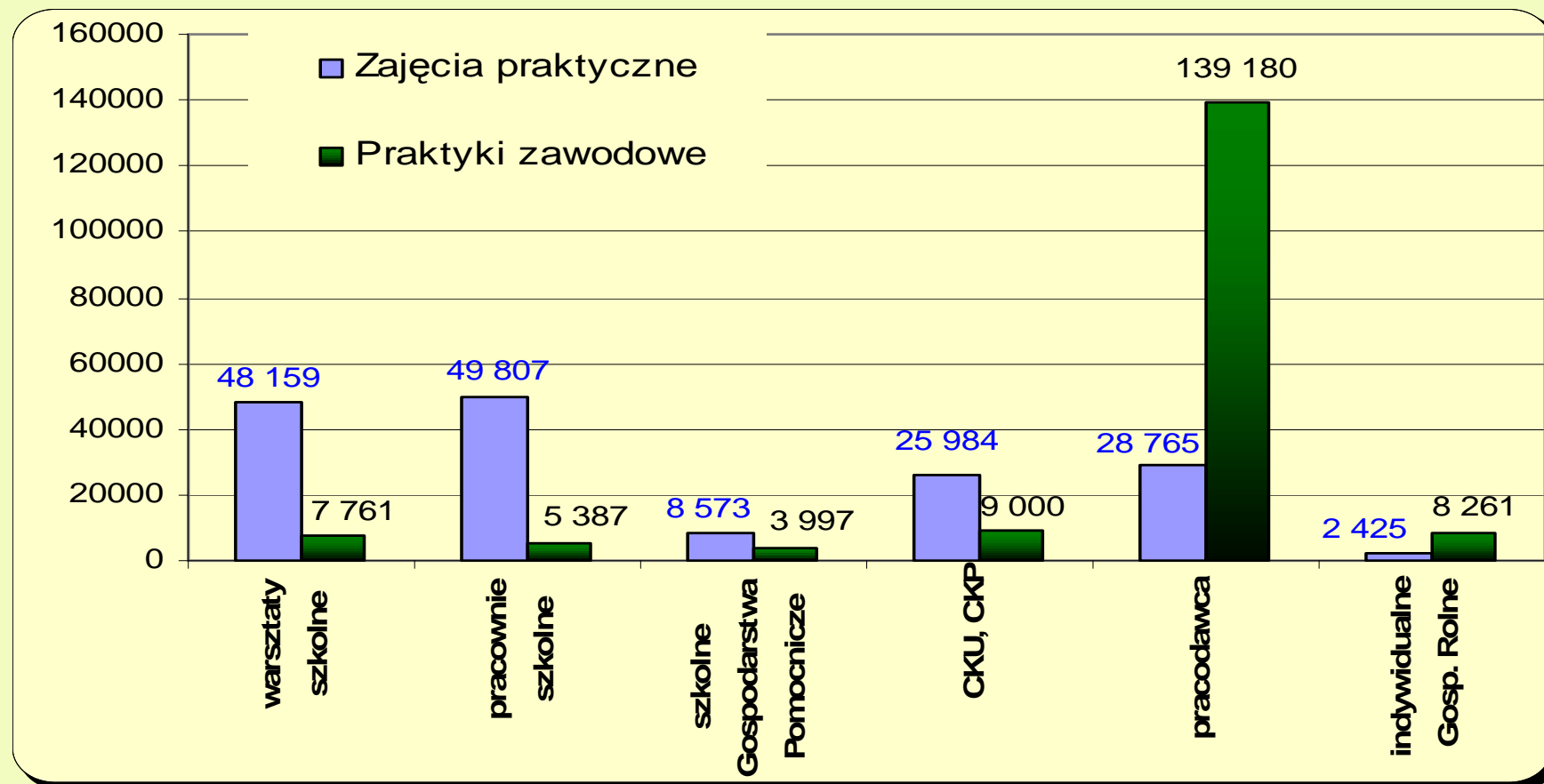
Współpraca z pracodawcami

Liczba pracodawców podpisujących umowy ze szkołami

Technika dla młodzieży

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe 2006/2007

Pozaszkolne formy kształcenia

- 1. Seminarium**
- 2. Kurs**
- 3. Kurs zawodowy**
- 4. Praktyka zawodowa**

Pozaszkolne formy kształcenia

1. SEMINARIUM

Seminarium jest jest pozaszkolną formą kształcenia o czasie nie krótszym niż 5 godzin zajęć edukacyjnych, której ukończenie umożliwia uzyskanie lub uzupełnienie wiedzy na określony temat, realizowaną zgodnie z programem nauczania przyjętym przez organizatora kształcenia

Pozaszkolne formy kształcenia

2. KURS

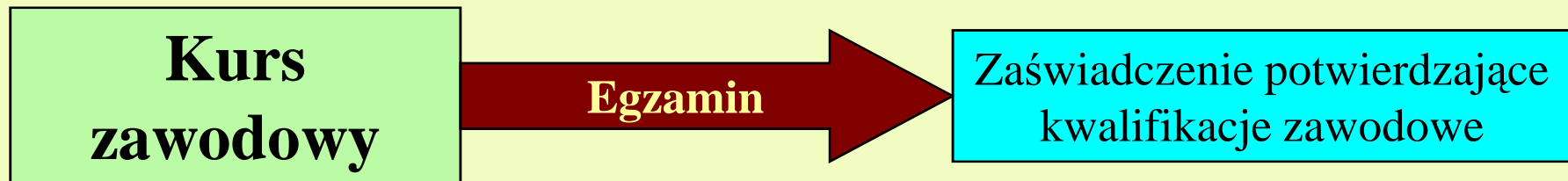
Kurs jest pozaszkolną formą kształcenia o czasie trwania nie krótszym niż 30 godzin edukacyjnych, której ukończenie umożliwia uzyskanie lub uzupełnienie wiedzy ogólnej, umiejętności lub kwalifikacji zawodowych, realizowaną zgodnie z programem nauczania przyjętym przez organizatora kształcenia

Pozaszkolne formy kształcenia

3. KURS ZAWODOWY

Kurs zawodowy jest kursem, którego program nauczania obejmuje usystematyzowane treści nauczania wybrane z programu nauczania dla zawodu, dopuszczonego do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Wyniki kursu zawodowego są zaliczane przy podejmowaniu nauki w szkole dla dorosłych prowadzących kształcenie zawodowe.

3. KURS ZAWODOWY

Dla absolwentów gimnazjum lub 8-letniej szkoły podstawowej

Pozaszkolne formy kształcenia

4. PRAKTYKA ZAWODOWA

Praktyka zawodowa jest jest pozaszkolną formą kształcenia o czasie trwania uzależnionym od złożoności umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych , nie krótsza jednak niż 80 godzin zajęć, której ukończenie umożliwia uzyskanie lub uzupełnienie praktycznych umiejętności zawodowych z wykorzystaniem wiedzy i doświadczenia uczestników

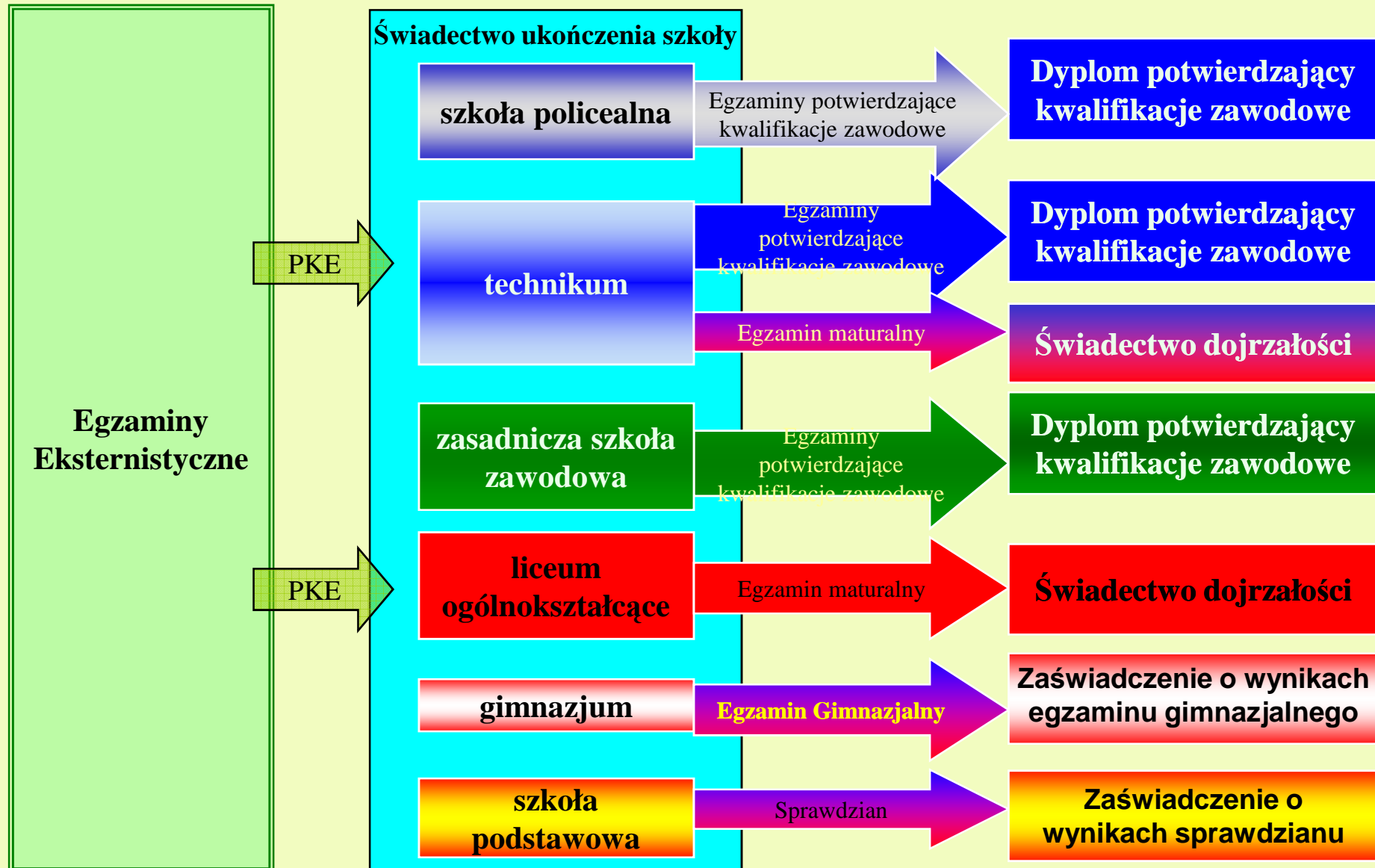

Państwowe Komisje Egzaminacyjne

- do przeprowadzania egzaminów eksternistycznych,
- do przeprowadzania egzaminów na tytuły zawodowe.

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

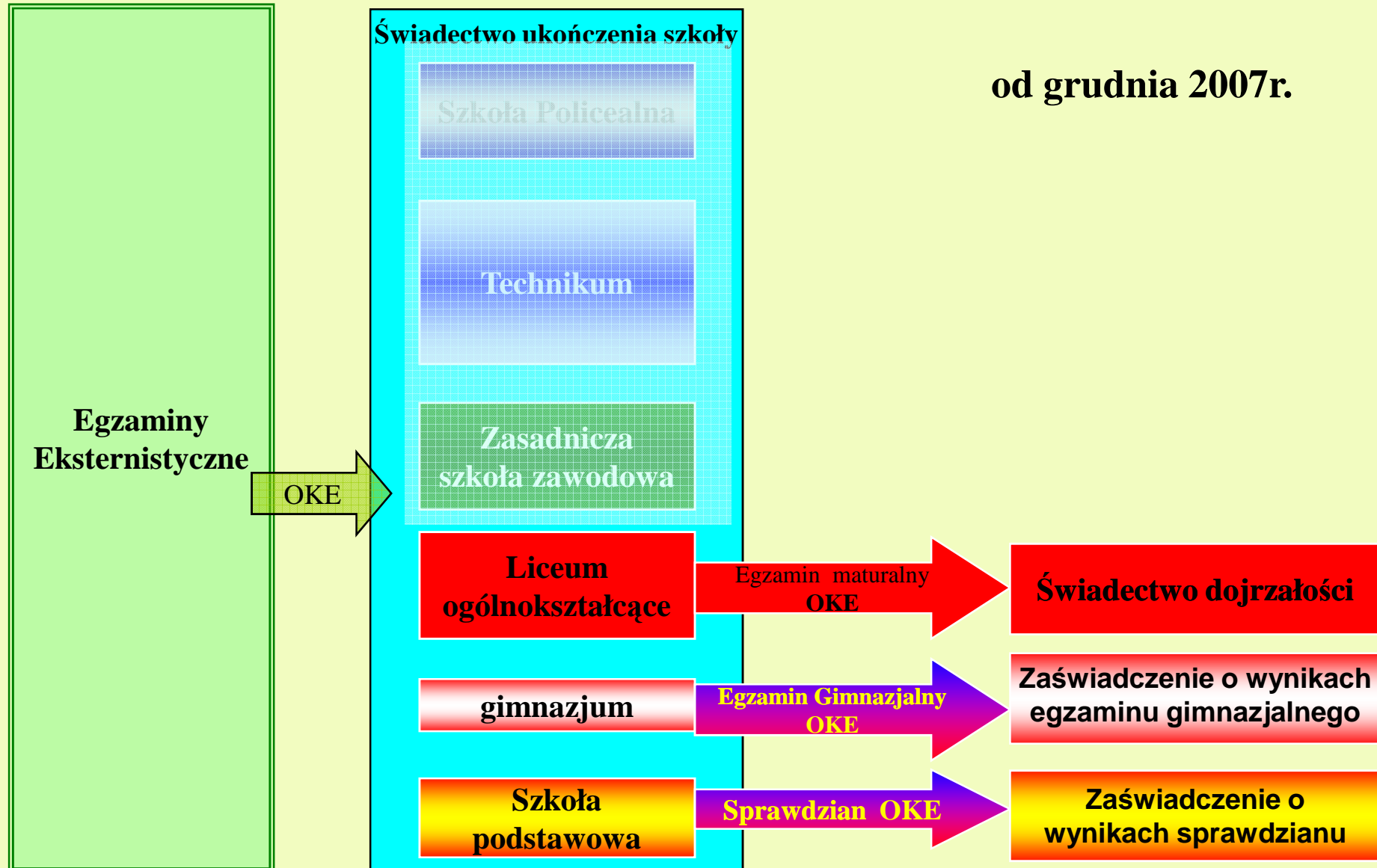
Państwowe Komisje Egzaminacyjne

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

od grudnia 2007r.

Państwowe Komisje Egzaminacyjne
EGZAMINY KWALIFIKACYJNE

- dla absolwentów gimnazjum ze stażem pracy równym połowie trwania nauki zawodu w ZSZ w wybranym zawodzie
- dla absolwentów 8 letniej szkoły podstawowej ze stażem 3 letniej pracy w wybranym zawodzie

Państwowa Komisja Egzaminacyjna
EGZAMINY KWALIFIKACYJNE

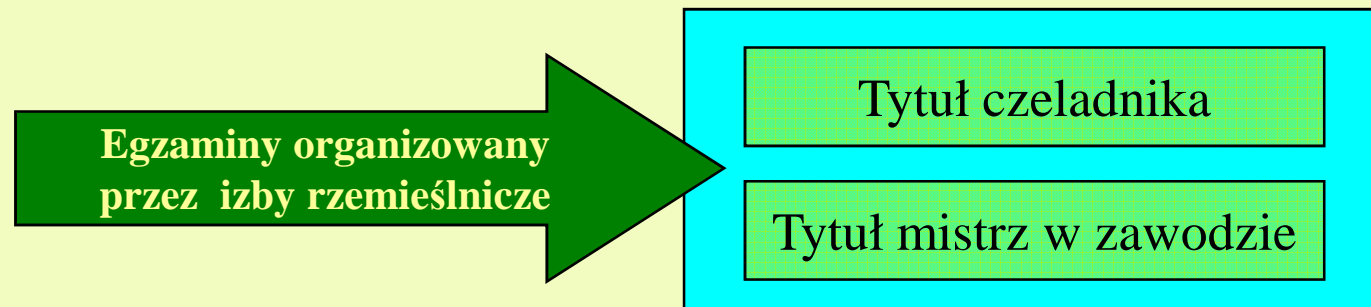
1. dla osób posiadających tytuł zawodowy lub równorzędny oraz 3-letni staż pracy w wybranym zawodzie
2. dla osób, które co najmniej 6 lat prowadziły działalność gospodarczą w tym zawodzie oraz posiadają świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej
- .....
6. dla osób posiadających wyższe wykształcenie w zakresie kierunku lub specjalności obejmującej zawód w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny oraz po uzyskaniu tytułu zawodowego roczny staż pracy w wybranym zawodzie

Państwowe Komisje Egzaminacyjne

Do **egzaminu kwalifikacyjnego na tytuł mistrza** dopuszcza się osobę, która spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) posiada tytuł zawodowy lub tytuł równorzędny, ... w zawodzie, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej trzyletni staż pracy w tym zawodzie albo łącznie przed i po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej sześćoletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo szkoły ponadpodstawowej;
- 2) przez okres co najmniej sześciu lat w ramach samodzielnie prowadzonej działalności gospodarczej wykonywała zawód, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo szkoły ponadpodstawowej;
- 3) posiada tytuł zawodowy lub równorzędny w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo szkoły ponadpodstawowej;
- 4) posiada tytuł mistrza w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz po uzyskaniu tytułu mistrza co najmniej roczny staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny;
- 5) posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo szkoły ponadpodstawowej, dających wykształcenie średnie, oraz dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie obejmującym zakres zawodu, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz dwuletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny;
- 6) posiada wyższe wykształcenie w zakresie kierunku lub specjalności obejmujących zawód, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny, oraz po uzyskaniu tytułu zawodowego roczny staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin kwalifikacyjny.

Rzemiosło

Rzemiosło

Do egzaminu **czeladniczego** izba rzemieślnicza dopuszcza osobę, która spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) **ukończyła naukę zawodu u rzemieślnika oraz dokończanie teoretyczne w szkole lub w formach pozaszkolnych;**
- 2) posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej oraz uzyskała umiejętności zawodowe w zawodzie, w którym zdaje egzamin, w formie pozaszkolnej;
- 3) posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej oraz co najmniej dwuletni lub trzyletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin - odpowiednio do okresu kształcenia w danym zawodzie przewidzianego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, określonej w odrębnych przepisach;
- 4) posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej oraz co najmniej dwuletni lub trzyletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin - odpowiednio do okresu nauki w danym zawodzie ustalonym przez Związek Rzemiosła Polskiego, jeżeli zawód nie występuje w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w pkt 3;
- 5) posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej, prowadzącej kształcenie zawodowe o kierunku związanym z zawodem, w którym zdaje egzamin;
- 6) posiada tytuł zawodowy w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, oraz po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej półroczny staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin

Rzemiosło

Do egzaminu **mistrzowskiego** izba rzemieślnicza dopuszcza osobę, która spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) posiada tytuł czeladnika lub równorzędny w zawodzie, w którym zdaje egzamin, i po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej trzyletni staż pracy w tym zawodzie albo łącznie przed i po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej sześćoletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin, oraz świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej;
- 2) przez okres co najmniej sześciu lat w ramach samodzielnie prowadzonej działalności gospodarczej wykonywała zawód, w którym zdaje egzamin, i posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej;
- 3) posiada tytuł czeladnika lub równorzędny w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, i po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin, oraz świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej;
- 4) posiada tytuł mistrza w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, i po uzyskaniu tytułu mistrza co najmniej roczny staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin, oraz świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej;
- 5) posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej, dających wykształcenie średnie, w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, i tytuł zawodowy w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, oraz po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin;
- 6) posiada dyplom ukończenia szkoły wyższej na kierunku lub w specjalności w zakresie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, i po uzyskaniu tytułu zawodowego co najmniej roczny staż pracy w zawodzie, w którym zdaje egzamin.

**PLANOWANE DZIAŁANIA W RAMACH
PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI**

w Programie Operacyjnym „Kapitał Ludzki” na lata 2007-2013 zaplanowano szereg działań, zarówno systemowych, jak i na poziomie regionalnym

Do działań systemowych w ramach Priorytetu III „Wysoka jakość systemu oświaty” należy m. in.:

- realizacja projektów badawczych ukierunkowanych na analizę systemu kształcenia pod kątem przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy;
- ocenę podstaw programowych i programów nauczania pod kątem umiejętności poszukiwanych przez pracodawców;
- opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji i Krajowych Ram Kwalifikacji oraz powiązanie ich z Europejskimi Ramami Kwalifikacji;
- opracowanie i upowszechnienie programów i materiałów dydaktycznych do kształcenia na odległość (w tym e-learningu);
- badania dotyczące jakości systemu egzaminów zewnętrznych;
- wzmocnienie efektywności systemu nadzoru pedagogicznego

KRAJOWY SYSTEM KWALIFIKACJI

Budowa Krajowego Systemu Kwalifikacji korespondującego z Europejskimi Ramami Kwalifikacji przebiegać będzie w trzech etapach:

- I etap** – działania o charakterze analityczno-badawczym (zebranie informacji o wszystkich kompetencjach i kwalifikacjach występujących na polskim rynku pracy, niezależnie od sposobu ich nabywania);
- II etap** – ustrukturyzowanie i opisywanie zidentyfikowanych kompetencji i kwalifikacji co umożliwi porównywalność i uznawalność kwalifikacji tak na poziomie krajowym jak i międzynarodowym; wynikiem tych działań będzie powstanie Krajowych Ram Kwalifikacji
- III etap** – opracowanie zasad i procedur potwierdzania kompetencji i kwalifikacji nabytych w trybie formalnym, pozaformalnym i nieformalnym; wynikiem tych działań będzie powstanie Krajowego Systemu Kwalifikacji.

**EUROPEJSKI SYSTEM TRANSFERU PUNKTÓW KREDYTOWYCH
do celów Kształcenia i Szkolenia Zawodowego**

(European Credit System Vocational Education and Training) - ECVET

ECVET – w założeniach – ma przyczyniać się do realizacji następujących celów:

- wspierania procesu uczenia się przez całe życie, w tym uznawania wyników uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
- zwiększanie przejrzystości i porównywalności kwalifikacji – poprzez propozycję wspólnego sposobu opisywania kwalifikacji oraz odniesienia do Europejskich Ram Kwalifikacji (European Qualifications Framework – EQF);
- Ułatwianie mobilności (edukacyjnej, zawodowej i geograficznej) – ECVET proponuje podejście, na podstawie którego wyniki uczenia się danej osoby uzyskane za granicą są uwzględniane przy potwierdzaniu kwalifikacji w kraju pochodzenia;
- Pogłębiania wzajemnego zaufania i współpracy między państwami UE – poprzez wprowadzenie wspólnych ram metodologicznych oraz wspólnych zasad postępowania.

EUROPASS

Suplement do dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe

Na wniosek absolwenta, do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe dołącza się **Europass - Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe**, sporządzony na podstawie opisu kwalifikacji absolwenta albo opisu zawodu, określonych w podstawie programowej kształcenia w danym zawodzie. **Dokument** ten określa zakres kompetencji osoby posiadającej dyplom zawodowy oraz ułatwia zrozumienie znaczenia dyplomu, opisuje umiejętności i uprawnienia posiadacza dyplomu, jest ściśle powiązany z zawodem (w danym kraju posiadacze określonego dyplomu otrzymają taki sam suplement), **posiada taką samą strukturę we wszystkich krajach UE.**

Europass - Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe **nie zastępuje oryginału dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe**, ani też nie uprawnia do formalnego uznania dyplomu przez instytucje w innych krajach, ale ułatwia posiadaczom poruszanie się po europejskim rynku pracy. Dyplomy i suplementy do dyplomów wydają okręgowe komisje egzaminacyjne

Nr 129 str. 1

SUPLEMENT DO DYPLOMU POTWIERDZAJĄCEGO Kwalifikacje Zawodowe NR....*

Republika Polska

IME (MIONA) I NAZWISKO POSIADAJĄCY DYPLOM.....

1. NAZWA DYPLOMU ¹⁾

¹⁾ W języku oryginału

2. NAZWA DYPLOMU W TŁUMACZENIU ¹⁾

¹⁾ Jeżeli dotyczy. Podane tłumaczenie nie ma mocy prawnej.

3. PROFIL UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI

4. ZAWODY, DO WYKONYWANIA KOTRYCH UPRAWNIONY JEST POSIADAJĄCY DYPLOM ¹⁾

¹⁾ Jeżeli dotyczy.

OKE-II/486/2/S

<http://www.cke.edu.pl/images/stories/zawodowe/suplement.pdf>

Nr 129 str. 2

5. PODSTAWA WYDANIA DYPLOMU

Nazwa podmiotu wydającego dyplom	Nazwa władz sprawujących nadzór nad podmiotem wydającym dyplom
Poziom wykształcenia (krajowy lub międzynarodowy)	Warunki zdania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe
Dostęp do następnego poziomu kształcenia	Umowy międzynarodowe

Podstawa prawna wydania dyplomu

6. PRZEBIEG KSZTAŁCENIA ZAKOŃCZONEGO UZYSKIANIEM DYPLOMU

Informacje dodatkowe:

Więcej informacji (w tym opis krajowego systemu edukacji) można znaleźć w Internecie pod adresem: <http://www.imen.gov.pl>

Krajowy punkt informacyjny:

Nota objaśniająca
Niniejszy dokument ma na celu dostarczenie dodatkowych informacji na temat dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i sam w sobie nie ma mocy prawnej. Podstawą opisu są następujące teksty: Rozporządzenie Rady nr 93/C 48/01 z dnia 3 grudnia 1992 r. dotycząca porównalności kwalifikacji; Praktyczna Rada nr 96/C 23/04 z dnia 10 lipca 1996 r. dotycząca porównalności dyplomów szkolenia zawodowego; Załącznik do Deklaracji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/13/CE z dnia 10 lipca 2001 r. w sprawie mobilności w ramach Wspólnoty studentów; oraz przedmiotowych rozporządzeń, wytycznych, rekomendacji i instrukcji.
Więcej informacji można uzyskać pod adresem: <http://europass.cedefop.eu.int>
© European Communities 2002

(projekt zmiany ustawy o systemie oświaty)

Wprowadzenie przepisów, które przewidują wygaszanie liceum profilowanego. Od roku szkolnego 2008/2009 licea profilowane nie będą prowadziły rekrutacji do klasy pierwszej. Znaczy to, że z dniem 1 września 2008 roku likwiduje się klasę pierwszą tego typu szkoły.

Uczniowie, będący w dniu wejścia w życie ustawy uczniami liceów profilowanych, kończą te szkoły na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów.

Licea profilowane postrzegane są generalnie jako nie dające szans na dobre zdanie egzaminu maturalnego, ani na podjęcie pracy. Charakteryzują się także wyjątkowo niskimi wskaźnikami promocji (ok. 80% uczniów spośród rozpoczynających naukę w LP kończy je po trzech latach nauki).

Obserwuje się gwałtowne obniżenie zainteresowania tym typem szkoły ze strony absolwentów gimnazjów (z 16% w roku szkolnym 2002/2003 do 8% w roku szkolnym 2006/2007).

Zmiana kalendarza egzaminów w technikum (projekt zmiany ustawy o systemie oświaty).

W obecnym kształcie organizacyjnym występuje spiętrzenie egzaminów zewnętrznych (dwa egzaminy – matura i egzamin zawodowy).

Zmiana polega na wprowadzeniu przepisów umożliwiających przeprowadzenie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w trzecim roku nauki w terminie ustalonym przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Egzamin maturalny odbywałby się na dotychczasowych zasadach tj. dla absolwentów szkół.

Zmianie ulegnie organizacja kształcenia. Dyrektor szkoły tworząc szkolny plan nauczania zobowiązany będzie rozłożyć godziny przeznaczone na kształcenie zawodowe na pierwsze trzy lata nauki. W zawodach, w których wymiar praktyki zawodowej nie jest możliwy do zrealizowania w ciągu trzech lat – będzie możliwość jej kontynuowania w klasie czwartej.

W klasie czwartej nastąpiłoby wzmocnienie kształcenia ogólnego.

Dziękuję za uwagę